

PRZYMUS ADWOKACKO-RADCOWSKI W POLSKIM PROCESIE KARNYM

Piotr Misztal

PRZYMUS ADWOKACKO-RADCOWSKI W POLSKIM PROCESIE KARNYM

Piotr Misztal

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Stan prawny na 15 czerwca 2020 r.

Piotr Misztal, ORCID: 0000-0002-8097-1602

Recenzent

Prof. dr hab. Kazimierz Zgryzek

Wydawca

Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący

Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne

Violet Design Wioletta Kowalska

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni[♥]

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-800-5

ISSN 1897-4392

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Książkę dedykuję mojej żonie Kasi
oraz synowi Kubusiowi

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	19
Rozdział I	
Pojęcie przymusu adwokacko-radcowskiego	23
1.1. Definicja przymusu adwokacko-radcowskiego	23
1.2. Historyczne kształtowanie się instytucji przymusu adwokacko-radcowskiego	31
1.2.1. Przymus pod rządami Kodeksu postępowania karnego z 1928 r.	31
1.2.2. Przymus pod rządami Kodeksu postępowania karnego z 1969 r.	34
1.2.3. Przymus pod rządami Kodeksu postępowania karnego z 1997 r.	36
1.2.3.1. Wniosek o stwierdzenie nieważności orzeczenia	37
1.2.3.2. Subsydiarny akt oskarżenia	38
1.2.3.3. Apelacja od wyroku sądu okręgowego	40
1.2.3.4. Kasacja	42
1.2.3.5. Zażalenie na zarządzenie w przedmiocie odmowy przyjęcia kasacji	43
1.2.3.6. Wniosek o wznowienie postępowania	44
1.2.3.7. Zażalenie na odmowę przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania	44
1.2.3.8. Skarga od wyroku sądu odwoławczego	45
1.2.4. Podsumowanie	45
1.3. Przymus w innych postępowaniach sądowych	46

1.3.1. Przymus w postępowaniu karnym skarbowym	46
1.3.2. Przymus w postępowaniu w sprawach o wykroczenia	49
1.3.3. Przymus w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary	51
1.3.4. Przymus w postępowaniu cywilnym	54
1.3.5. Przymus w postępowaniu sądownoadministracyjnym	57
1.3.6. Przymus w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym	60
1.4. Przymus adwokacki w wybranych państwach europejskich	61
1.4.1. Republika Albanii (Shqipëria)	63
1.4.2. Królestwo Belgii (Koninkrijk België)	65
1.4.3. Republika Czeska (Česká Republika)	66
1.4.4. Republika Estonii (Eesti Vabariik)	67
1.4.5. Republika Federalna Niemiec (Bundesrepublik Deutschland)	69
1.4.6. Królestwo Niderlandów (Koninkrijk der Nederlanden)	71
1.4.7. Królestwo Hiszpanii (Reino de España)	73

Rozdział II

Istota oraz *ratio legis* instytucji przymusu

adwokacko-radcowskiego	77
2.1. Prawny obowiązek sporządzenia i własnoręcznego podpisania pisma przez profesjonalistę	77
2.1.1. Sporządzenie pisma	79
2.1.2. Własnoręczny podpis	84
2.1.3. Obowiązek weryfikacji pochodzenia pisma	86
2.1.4. Bezskuteczność czynności dokonanej z pominięciem przymusu adwokacko-radcowskiego	87
2.1.5. Wniesienie pisma	93
2.2. Uzasadnienie istnienia instytucji przymusu	95
2.2.1. Kwalifikacje zawodowe	97
2.2.2. Obowiązek przestrzegania etyki zawodowej	100
2.2.3. Odpowiedzialność odszkodowawcza za nienależyte reprezentowanie strony	102
2.3. Funkcje przymusu adwokacko-radcowskiego w procesie karnym	103

2.3.1. Funkcja gwarancyjna	103
2.3.2. Funkcja determinująca	106
2.3.3. Funkcja kodowania	106
2.3.4. Funkcja eliminacji	108
2.4. Prawo do sądu	109
2.4.1. Przymus a sprawiedliwość proceduralna	111
2.4.2. Terminy procesowe a przymus adwokacko-radcowski	116
2.5. Prawo do wolności osobistej a przymus adwokacko-radcowski	122
2.6. Przymus adwokacko-radcowski a prawo do obrony	126
2.7. Pomoc prawna z urzędu a przymus adwokacko-radcowski	131

Rozdział III

Zakres przedmiotowy przymusu adwokacko-radcowskiego	141
3.1. Przymus adwokacko-radcowski „na przedpolu” procesu karnego – wniosek o uchylenie niektórych immunitetów formalnych	141
3.1.1. Wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sądziego Sądu Najwyższego, powszechnego, administracyjnego i wojskowego	143
3.1.2. Wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sądziego Trybunału Konstytucyjnego	146
3.1.3. Wniosek o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej	147
3.1.4. Wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej posła lub senatora	148
3.1.5. Wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej	154
3.2. Instytucje objęte przymusem w obowiązującej ustawie karnoprosesowej	156
3.2.1. Przymus adwokacko-radcowski a subsydiarny akt oskarżenia	157
3.2.1.1. Znaczenie skargi subsydiarnej	158

3.2.1.2. Sformalizowany charakter skargi subsydiarnej	161
3.2.2. Przymus adwokacko-radcowski a apelacja od wyroku sądu okręgowego	166
3.2.2.1. Znaczenie apelacji od wyroku sądu okręgowego	166
3.2.2.2. Sformalizowany charakter apelacji od wyroku sądu okręgowego	169
3.2.3. Przymus adwokacko-radcowski a kasacja	174
3.2.3.1. Znaczenie kasacji	174
3.2.3.2. Sformalizowany charakter kasacji	177
3.2.4. Przymus adwokacko-radcowski a skarga od wyroku sądu odwoławczego	183
3.2.4.1. Znaczenie skargi	184
3.2.4.2. Formalny charakter skargi	187
3.2.5. Przymus adwokacko-radcowski a wznowienie postępowania	189
3.2.5.1. Znaczenie wniosku o wznowienie	189
3.2.5.2. Sformalizowany charakter wniosku	193
3.3. Przymus adwokacko-radcowski w wybranych postępowaniach dyscyplinarnych w zawodach prawniczych	197
3.3.1. Zakres przedmiotowy	198
3.3.2. Zakres podmiotowy	201

Rozdział IV

Podmioty uprawnione do wykonywania czynności objętych przymusem adwokacko-radcowskim	203
4.1. Przedstawiciel procesowy	203
4.2. Podmioty legitymowane według pełnionych funkcji procesowych	204
4.2.1. Obróńca	207
4.2.2. Pełnomocnicy	215
4.3. Podmioty legitymowane według posiadanych tytułów zawodowych	218
4.3.1. Adwokaci oraz radcowie prawni	218
4.3.2. Aplikanci	228

4.3.3. Radcowie Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej	234
4.3.4. Prawnicy zagraniczni	239
4.4. Sporządzenie pisma objętego przymusem we własnej sprawie	243
4.5. Podsumowanie	248

Rozdział V

Opinia o braku podstaw do sporządzenia pisma procesowego

objętego przymusem adwokacko-radcowskim	251
5.1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy notyfikacji	251
5.1.1. Nadzwyczajne środki zaskarżenia	252
5.1.2. Pozostałe pisma objęte przymusem	253
5.2. <i>Ratio legis</i>	260
5.3. Forma powiadomienia organu procesowego	261
5.4. Autonomiczna pozycja obrońcy albo pełnomocnika	269
5.5. Termin do poinformowania organu procesowego	274
5.6. Obowiązek notyfikacyjny wobec strony	275
Zakończenie	279
Bibliografia	287
Wykaz orzecznictwa	307
Wykaz aktów prawnych	323
Wykaz stron internetowych	327
Spis rysunków	329

WSTĘP

Przymus adwokacko-radcowski nie był dotychczas przedmiotem szerszych badań w doktrynie prawa karnego procesowego. W literaturze przedmiotu występuje on niejako akcesoryjnie, na marginesie, najczęściej w związku z analizą prawną skargi subsydiarnej, apelacji od wyroku sądu okręgowego, kasacji, wniosku o wznowienie postępowania oraz skargi od wyroku sądu odwoławczego. Stanowiło to istotny bodziec do pochylenia się nad podjętą tematyką i przeprowadzenia w tym zakresie szczegółowej analizy. Na wybór tematu wpływ miała także okoliczność, że autor niniejszego opracowania jest adwokatem, wobec tego przedmiotową instytucję postrzega zarówno z teoretycznego, jak i pragmatycznego punktu widzenia.

Hipoteza główna pracy została sformułowana następująco: **przymus adwokacko-radcowski jest nieodzownym elementem rzetelnego procesu karnego**. W celu jej wykazania podjęto próbę oceny istoty przymusu adwokacko-radcowskiego; jego relacji do gwarancji procesowych, wybranych zasad o charakterze ustrojowym; zaproponowano funkcje, jakie spełnia w procesie karnym; porównano go do podobnych instytucji w innych gałęziach prawa oraz w wybranych ustawodawstwach państw obcych; prześledzono jego ewolucję w latach 1928–2019; zestawiono zakres podmiotów uprawnionych do działania na etapie sporządzenia i podpisania pism w przedmiocie przymusu z katalogiem podmiotów legitymowanych do wykonywania funkcji obrońcy albo pełnomocnika; omówiono możliwość, zasady oraz zakres przedmiotowy zwolnienia się z obowiązku dokonania czynności zasadniczej w trybie art. 84 § 3 k.p.k.

Opracowanie składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów i podsumowania. Zawiera także bibliografię, wykaz orzecznictwa, rysunki. Dokonano wszechstronnej analizy przepisów prawa, przeglądu literatury przedmiotu, analizy orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, wojewódzkich sądów administracyjnych, sądów powszechnych oraz Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury.

Wstęp ma charakter *stricte* porządkowy, zawiera hipotezę główną i zagadnienia badawcze poruszane na kanwie niniejszego opracowania.

W rozdziale I podjęto próbę zdefiniowania przymusu adwokacko-radcowskiego i ukazania jego złożonego charakteru. Na potrzeby niniejszych rozważań dokonano jego analizy zarówno pod względem podmiotowym, jak i przedmiotowym. W pierwszym ujęciu rozróżniono przymus z uwagi na posiadany przez profesjonalistę tytuł zawodowy oraz ze względu na wykonywaną przez niego funkcję w procesie karnym. W drugim spojrzeniu zilustrowano go jako formę obligatoryjnego zastępstwa przez adwokata albo radcę oraz jako szczególnego rodzaju wymóg co do formy pisma procesowego, od którego spełnienia zależy skuteczność czynności procesowej. Analiza na tak wielu płaszczyznach pozwoliła na zaproponowanie własnej definicji.

W rozdziale opisano również ewolucję instytucji na przestrzeni lat 1928–2019. Wskazano, że przymus adwokacko-radcowski jest mocno zakorzeniony w tradycji polskiego procesu karnego. Celem udowodnienia tej tezy przeanalizowano przedmiotową konstrukcję począwszy od wejścia w życie Kodeksu postępowania karnego z 1928 r., przez regulację z 1969 r., aż do obecnie obowiązującej ustawy karnoprosesowej. Instytucja ta podlegała licznym przeobrażeniom zarówno z punktu widzenia podmiotowego, jak i przedmiotowego. Konstrukcja ewoluowała od „przymusu adwokackiego”, przez „przymus adwokacko-radcowski”, „przymus obrończo-pełnomocniczy”, aby następnie przyjąć formę przymusu adwokacko-radcowskiego *sensu largo*.

Ponadto w tej części opracowania dokonano porównania instytucji z innymi formami obowiązkowego zastępstwa procesowego

występującymi w innych gałęziach prawa polskiego, jak też regulacjami występującymi w niektórych państwach europejskich, z wykazaniem wzajemnych różnic i podobieństw.

Istota rozdziału II sprowadza się do zdekodowania roli i znaczenia przymusu adwokacko-radcowskiego w polskim postępowaniu karnym. Niniejsze rozważania dotyczą zasadności istnienia instytucji, jej aktualności w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości procesowej. Przymus stanowi wyjątek od zasady, że strona może samodzielnie i ze skutkiem prawnym dokonywać wszelkich czynności procesowych. Obowiązkowe, nieusuwalne zastępstwo procesowe na ściśle określonym wycinku rzeczywistości procesowej zestawiono z wybranymi ustrojowymi zasadami demokratycznego państwa prawnego. *Prima vista* wyłączenie zdolności postulacyjnej na etapie sporządzania i podpisania pisma procesowego objętego przymusem może być bowiem postrzegane jako reglamentacja wolności osobistej, prawa do sądu, prawa do obrony. W celu oddania *ratio legis* przymusu adwokacko-radcowskiego wyodrębniono również następujące funkcje, jakie pełni on w polskim procesie karnym: gwarancyjną, determinującą, kodowania, eliminacji.

Rozdział III składa się z trzech zasadniczych części. Pierwsza dotyczy istoty i znaczenia przymusu niejako na „przedpolu” procesu karnego, tj. przed formalnym wszczęciem postępowania. W drugiej opisano zakres przedmiotowy instytucji pod rządami obecnie obowiązującej ustawy karnoprocessowej. W trzeciej przedstawiono sytuację, w której przepisy Kodeksu postępowania karnego odnoszące się do tej szczególnej formy zastępstwa procesowego stosuje się odpowiednio do wybranych postępowań dyscyplinarnych w zawodach prawniczych.

W rozdziale IV zaprezentowano podmioty upoważnione do przedsięwzięcia czynności objętych przymusem adwokacko-radcowskim. Podstawą rozważań jest teza, że z uwagi na wagę i znaczenie tych czynności procesowych w sposób należyty, rzetelny może ich dopełnić jedynie ekspert. W tej części dokonano także porównania zakresu podmiotów uprawnionych do działania na etapie sporządzenia i podpisania pism w przedmiocie przymusu z kręgiem osób upoważnionych do

wykonywania funkcji obrońcy i pełnomocnika w procesie karnym. Ponadto sformułowano tezę, że profesjonalista bez względu na pełnioną funkcję w procesie, na etapie sporządzenia i podpisania pisma procesowego objętego przymusem, działa zamiast, a nie obok reprezentowanej strony. Rozważania obejmują także kwestię zdolności postulacyjnej strony posiadającej tytuł zawodowy adwokata lub radcy prawnego.

W rozdziale V opisano problematykę zwolnienia się przez eksperta z obowiązku dokonania czynności zasadniczej, tj. sporządzenia i podpisania pisma w przedmiocie przymusu adwokacko-radcowskiego. W tej części opracowania przedstawiono krytyczne uwagi do normatywnej treści art. 84 § 3 k.p.k. Obecne brzmienie przepisu budzi bowiem wiele kontrowersji w odniesieniu do zakresu przedmiotowego instytucji, formy, jaką powinna obrać notyfikacja, terminu, w którym miałyby ona nastąpić. Poinformowanie organu procesowego o braku podstaw do sporządzenia i podpisania nadzwyczajnego środka zaskarżenia stanowi formę świadczenia pomocy prawnej, w przeciwieństwie do zaniechania sporządzenia i podpisania skargi subsydiarnej oraz apelacji od wyroku sądu okręgowego.

Zakończenie obejmuje podsumowanie wykonanych badań oraz wnioski *de lege lata* i *de lege ferenda* wynikające z przeprowadzonej analizy.

Niniejsze opracowanie powstało na kanwie rozprawy doktorskiej pt. *Przymus adwokacko-radcowski w polskim postępowaniu karnym. Analiza dogmatyczno-prawna*, obronionej z wyróżnieniem na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego pod kierunkiem prof. dr. hab. Tomasza Grzegorzcyka. Tekst uaktualniono do stanu prawnego na dzień 15.06.2020 r., uzupełniono o uwagi recenzentów, nową literaturę przedmiotu oraz orzecznictwo.

1.3.3. Przymus w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary

Instytucja przymusu występuje także na gruncie ustawy z 28.10.2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary⁵⁹. Postępowanie to ma charakter szczególny, gdyż w istocie jest ono warunkowane uprzednią koniecznością pociągnięcia do odpowiedzialności karnej osoby fizycznej, o której mowa w art. 3 u.o.p.z.⁶⁰ Przymus na gruncie tej ustawy wynika albo wprost z przepisu tej materii, albo z odpowiedniego stosowania przepisów ustawy karnoprocesowej. Wymóg ten obejmuje: wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności (art. 28 u.o.p.z.), apelację od wyroku sądu okręgowego (art. 39 u.o.p.z., art. 22 u.o.p.z. w zw. art. 446 § 1 k.p.k.) oraz kasację (art. 40 u.o.p.z., art. 22 u.o.p.z. w zw. z art. 526 § 2 k.p.k.).

Przepis art. 27 u.o.p.z. określa katalog podmiotów legitymowanych do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania przeciwko podmiotowi zbiorowemu. Postępowanie nie może być zainicjowane z urzędu, a złożenie wniosku determinuje możliwość jego wszczęcia i przeprowadzenia, co świadczy o dominacji zasady skargowości w omawianej materii⁶¹. W przypadku gdy pochodzi on od pokrzywdzonego, musi zostać sporządzony i podpisany przez osobę uprawnioną do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub ustawy o radcach prawnych, o czym świadczy treść art. 28 u.o.p.z. Sposób redakcji przepisu nawiązuje w istocie do art. 82 k.p.k., który zakreśla krąg podmiotów uprawnionych do wykonywania funkcji obrońcy i nie odnosi się do kryterium tytułu zawodowego profesjonalisty, tak jak na gruncie ustawy karnoprocesowej. Literalna wykładnia przepisu wskazuje, że aplikanci adwokaccy i radcowscy działający z wyraźnego upoważnienia

⁵⁹ Dz.U. z 2020 r. poz. 358 – dalej: u.o.p.z.

⁶⁰ T. Razowski, *Odpowiedzialność podmiotów zbiorowych po nowelizacji*, Prok. i Pr. 2006/9, s. 128–129; G. Dźwigała, M. Guzowski, *Odpowiedzialność podmiotów zbiorowych za czyny zabronione*, „Przegląd Podatkowy” 2003/12, s. 16.

⁶¹ W. Grzeszczyk, *Wątpliwości proceduralne związane ze stosowaniem ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary*, Prok. i Pr. 2004/1, s. 75.

do zastępowania mogą samodzielnie sporządzić i podpisać powyższe pismo procesowe. Należy jednak opowiedzieć się za stanowiskiem, w świetle którego czynność ta powinna leżeć w wyłącznej gestii adwokatów i radców prawnych⁶². Skoro w procesie karnym aplikanci nie mogą sporządzić samodzielnie żadnego z pism objętych przymusem, to tym bardziej nie powinni mieć legitymacji do podejmowania takiej aktywności w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

Należy też przyjąć, że analogicznie jak w Kodeksie postępowania karnego pokrzywdzony, który posiada tytuł zawodowy adwokata lub radcy prawnego, ma w tym zakresie zdolność postulacyjną.

Wprowadzenie przymusu w tym zakresie uzasadnione jest znacznym skomplikowaniem i sformalizowaniem wniosku. Zgodnie z art. 29 pkt 1–7 u.o.p.z. wniosek powinien zawierać oznaczenie wnioskodawcy oraz jego adres dla doręczeń, oznaczenie podmiotu zbiorowego oraz jego adres dla doręczeń, dokładne określenie czynu zabronionego stanowiącego podstawę odpowiedzialności podmiotu zbiorowego, z uwzględnieniem okoliczności, o których mowa w art. 3 i 5 u.o.p.z., wskazanie prawomocnego wyroku lub innego orzeczenia, o którym mowa w art. 4 u.o.p.z., wraz z oznaczeniem sądu lub organu, który wydał to orzeczenie, wskazanie sądu właściwego do rozpoznania sprawy, uzasadnienie oraz wykaz dowodów, których przeprowadzenia na rozprawie głównej domaga się wnioskodawca. Ponadto do wniosku należy dołączyć odpis orzeczenia, o którym mowa w art. 4 u.o.p.z., jeżeli je sporządzono⁶³.

⁶² G. Artymiak, *Problematyka odpowiedzialności podmiotów zbiorowych*, „Prokurator” 2014/2, s. 77.

⁶³ Odpowiedzialność podmiotu zbiorowego zależna jest od odpowiedzialności osoby fizycznej, o której mowa w art. 3 u.o.p.z. Zgodnie z art. 4 u.o.p.z. podmiot zbiorowy podlega odpowiedzialności, jeżeli fakt popełnienia czynu zabronionego, wymienionego w art. 16 u.o.p.z., przez osobę, o której mowa w art. 3 u.o.p.z., został potwierdzony prawomocnym wyrokiem skazującym tę osobę, wyrokiem warunkowo umarzającym wobec niej postępowanie karne albo postępowanie w sprawie o przestępstwo skarbowe, orzeczeniem o udzieleniu tej osobie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności albo orzeczeniem sądu o umorzeniu przeciwko niej postępowania z powodu okoliczności wyłączającej ukaranie sprawcy.

Zgodnie z art. 22 u.o.p.z. do postępowania w sprawie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej. Nie stosuje się jednak przepisów Kodeksu postępowania karnego o oskarżycielu prywatnym, przedstawicielu społecznym, postępowaniu przygotowawczym, postępowaniach szczególnych oraz o postępowaniu karnym w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych.

Zgodnie z art. 39 u.o.p.z. od wyroku sądu pierwszej instancji wnioskodawcy i podmiotowi zbiorowemu przysługuje apelacja. Apelacja od wyroku sądu okręgowego musi zostać sporządzona przez adwokata, radcę prawnego (art. 22 u.o.p.z. w zw. z art. 446 § 1 k.p.k.). Tego rodzaju sytuacja ma charakter ekstraordynaryjny. Regułą jest bowiem, że w sprawach odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary orzeka w pierwszej instancji sąd rejonowy, w którego okręgu popełniono czyn zabroniony, a jeżeli czyn taki popełniono w okręgu kilku sądów, na polskim statku wodnym lub powietrznym albo za granicą – sąd rejonowy, w którego okręgu znajduje się siedziba podmiotu zbiorowego, a w przypadku zagranicznej jednostki organizacyjnej – siedziba jej przedstawiciela w Rzeczypospolitej Polskiej (art. 24 ust. 1 u.o.p.z.). Środki odwoławcze od wyroków oraz orzeczeń i zarządzeń zamykających drogę do wydania wyroku rozpoznaje sąd okręgowy właściwy według przepisów Kodeksu postępowania karnego, a środki odwoławcze od pozostałych postanowień, zarządzeń i czynności – sąd rejonowy w innym równorzędnym składzie (art. 24 ust. 2 u.o.p.z.). Przymus aktualizować się będzie jedynie w sytuacji określonej art. 25 u.o.p.z. Według tego przepisu sąd apelacyjny, na wniosek sądu rejonowego, może przekazać do rozpoznania sądowi okręgowemu, jako sądowi pierwszej instancji, sprawę ze względu na jej szczególną wagę lub zawilość.

Kasacja może być wniesiona przez strony oraz przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich. Wobec braku odmiennej regulacji w omawianej ustawie odpowiednie zastosowanie na mocy art. 22 u.o.p.z. znajdzie art. 526 § 2 k.p.k.

Piotr Misztal – doktor nauk prawnych; adwokat; adiunkt w Katedrze Postępowania Karnego i Kryminalistyki na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego; prawnik w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, rozpoznający wnioski o kasacje oraz skargi nadzwyczajne w sprawach karnych; autor publikacji z zakresu prawa karnego procesowego.

W książce w zwarty i wyczerpujący sposób przedstawiono szczególną formę zastępstwa procesowego strony w postępowaniu karnym na etapie sporządzenia i podpisywania subsydiarnego aktu oskarżenia, apelacji od wyroku sądu okręgowego, kasacji, wniosku o wznowienie postępowania oraz skargi przeciwkasatoryjnej. Omówiono tę instytucję na przedpolu procesu karnego, w procesie karnym, a także w wybranych postępowaniach dyscyplinarnych zawodów prawniczych, gdzie przepisy ustawy karnoprocesowej stosuje się odpowiednio. Ważną część rozważań stanowi również kwestia możliwości zwolnienia się przez obrońcę albo pełnomocnika *ad hoc* wyznaczonego z urzędu z obowiązku sporządzenia i podpisania pism objętych przymusem.

Przymus adwokacko-radcowski – zagadnienie istotne z punktu widzenia rzetelnego procesu karnego – został oceniony pod kątem zgodności z prawami do sądu, do obrony oraz wolności osobistej.

Książka będzie cenną lekturą nie tylko dla świadczących pomoc prawną adwokatów i radców prawnych, lecz także dla sędziów, prokuratorów oraz pracowników naukowych i studentów.

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8187-800-5

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL